SPECIFIC PRINCIPLES OF CREATING ARTISTIC CHARACTERS IN SHODIQUL HAMRO'S WORKS

Normurodova Nilufar Narzulla qizi
Teacher, General Secondary School No. 63

Abstract

This thesis aims to identify the specific principles of creating artistic characters in Shodiqul Hamro's works and to examine the functions of events, psychological experiences, and artistic details in revealing the characters' personalities. Based on selected works by the writer, the study intends to examine the individual characteristics of characters, their relationships with the social environment, their speech, and their behavior as an integrated whole. The artistic character is considered an important element that expresses the author's views on humanity and society and shapes the ideological content and aesthetic impact of the work.

The main focus of the analysis is the relationship between the character's external portrayal and inner world, the relationship between character and conflict, and the potential of dialogue and internal speech to individualize characters. The study also examines the role of portraits, descriptions of nature, and details related to objects and situations in revealing the psychological states of characters. In assessing the artistic credibility of a character, attention is paid to the causes and consequences of the character's actions, moral choices, relationships with other characters, and psychological changes occurring throughout the events. The relationship between the author's narration and the character's point of view is also analyzed as a factor shaping the assessment of the character.

Keywords

Shodiqul Hamro, artistic character, characterization, individual style, psychological portrayal, artistic detail, portrait, dialogue, internal speech, conflict, poetic analysis.

SHODIQUL HAMRO ASARLARIDA BADIIY OBRAZ YARATISHNING O‘ZIGA XOS TAMOYILLARI

Normurodova Nilufar Narzulla qizi

63-sonli umumiy o‘rta ta’lim maktabi o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu tezisda Shodiqul Hamro asarlarida badiiy obraz yaratishning o‘ziga xos tamoyillarini aniqlash, personaj xarakterini ochishda voqea, ruhiy kechinma va badiiy detalning vazifasini yoritish maqsad qilinadi. Tadqiqotda yozuvchi ijodidan tanlanadigan asarlar asosida obrazning individual xususiyatlari, ijtimoiy muhit bilan munosabati, nutqi va xatti-harakatlarini yaxlit holda o‘rganish nazarda tutiladi. Badiiy obraz muallifning inson va jamiyat haqidagi qarashlarini ifodalovchi, asarning g‘oyaviy mazmuni hamda estetik ta’sirini shakllantiruvchi muhim unsur sifatida ko‘rib chiqiladi.

Tahlilning asosiy yo‘nalishini personajning tashqi tasviri bilan ichki dunyosi o‘rtasidagi bog‘liqlik, xarakter va konflikt munosabati, dialog hamda ichki nutqning obrazni individuallashtirishdagi imkoniyatlari tashkil etadi. Shuningdek, portret, tabiat tasviri, predmet va vaziyatga oid detallarning qahramon ruhiyatini ochishdagi o‘rni tekshiriladi. Obrazning badiiy ishonarliligini baholashda personaj harakatlarining sabab va oqibatlari, uning axloqiy tanlovi, boshqa qahramonlar bilan munosabati hamda voqealar davomida yuz beradigan ruhiy o‘zgarishlariga e’tibor qaratiladi. Muallif bayoni va personaj nuqtayi nazarining o‘zaro munosabati ham obrazga beriladigan bahoni shakllantiruvchi omil sifatida tahlil qilinadi.

Tadqiqotda yaqin o‘qish, poetik tahlil va asarlararo qiyoslash usullaridan foydalanish ko‘zda tutiladi. Mazkur yondashuv bir asarda uchraydigan badiiy vositani yozuvchining butun ijodiga xos tamoyil sifatida umumlashtirishdan saqlanish, takrorlanuvchi usullar bilan alohida asarga xos tasvir yechimlarini farqlash imkonini beradi. Tezisning ilmiy ahamiyati Shodiqul Hamro asarlaridagi obraz yaratish

vositalarini ularning matndagi aniq vazifasi bilan bog‘lab o‘rganish va yozuvchining individual uslubini asosli tavsiflashga qaratilganligi bilan belgilanadi. Yakuniy xulosalar tanlangan asarlardan olingan matniy dalillar asosida shakllantiriladi.

Kalit so‘zlar: Shodiqul Hamro, badiiy obraz, xarakter, individual uslub, ruhiy tasvir, badiiy detal, portret, dialog, ichki nutq, konflikt, poetik tahlil.

KIRISH

Badiiy adabiyotda insonning hayotga munosabati, ruhiy kechinmalari va ijtimoiy muhit bilan aloqasi obrazlar orqali ifodalanadi. Yozuvchi hayotiy voqelikni tasvirlar ekan, muayyan hodisalarni tanlaydi, ularni personajning taqdiri bilan bog‘laydi va badiiy mazmun bilan boyitadi. Shu sababli obraz yaratish jarayoni tashqi qiyofani tasvirlash yoki qahramonning xatti-harakatlarini bayon qilish bilangina cheklanmaydi. Unda xarakter, nutq, ruhiy holat, konflikt, badiiy detal va hikoya qilish usuli o‘zaro aloqador holda ishtirok etadi. Ushbu unsurlarning qanday uyg‘unlashtirilishi yozuvchining individual uslubini aniqlashga yordam beradi.

Shodiqul Hamro ijodi obraz yaratish vositalarini o‘rganish uchun muhim tadqiqot materialidir. O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasining adib haqidagi ma’lumotida uning “Suratdagi ayol”, “Hovlidagi daraxt”, “Qushxonadagi voqea”, “Ajrim”, “Uyiga qaytayotgan odam” kabi hikoyalari hamda “Qora kun”, “Ko‘k ko‘l”, “Muazzam” singari qissalari qayd etilgan. Ushbu asarlar yozuvchining nasriy ijodini turli janr va tasvir imkoniyatlari doirasida tekshirishga asos beradi/ Biroq adibnin. barcha asarlariga bir xil badiiy xususiyatlarni tatbiq etishdan oldin, tanlangan matnlarda obraz yaratish usullarining qanday namoyon bo‘lishini aniqlash zarur.

Mavzuning dolzarbligi Shodiqul Hamro asarlaridagi qahramonlarni faqat voqealar ishtirokchisi yoki muayyan g‘oyaning ifodachisi sifatida emas, balki murakkab badiiy tuzilishga ega obrazlar sifatida o‘rganish zarurati bilan belgilanadi. Personajning tashqi harakati bilan ichki kechinmasi o‘rtasida har doim ham to‘liq muvofiqlik bo‘lmaydi.

Uning aytgan so‘zi, sukuti, eslashlari yoki muayyan hodisaga munosabati xarakter haqidagi dastlabki tasavvurni o‘zgartirishi mumkin. Shuning uchun obraz tahlilida bevosita tasvirlangan belgilar bilan matnning boshqa qismlari orqali anglashiladigan ma’nolarni birgalikda ko‘rib chiqish muhimdir.

Badiiy obrazning individual xususiyatlarini aniqlashda nutq alohida o‘rin tutadi. Personajning so‘z tanlashi, gapirish ohangi, suhbatdagi munosabati va fikrini ifodalash tarzi uning ruhiy holati hamda boshqa qahramonlar bilan aloqasini ochishi mumkin. Shu bilan birga, personaj haqida ma’lumot beruvchi hikoyachining nuqtayi nazari ham tahlil qilinishi lozim. Hikoyachining bahosi bilan personajning amaliy harakati o‘rtasidagi farq o‘quvchini obraz haqida mustaqil xulosa chiqarishga undaydi. Demak, muallif, hikoyachi va personaj nutqini farqlash obrazning badiiy mazmunini aniqroq tushunishga xizmat qiladi.

Obraz yaratishda badiiy detalning vazifasi ham muhimdir. Portretga oid belgi, predmet, tovush, makon yoki takrorlanuvchi harakat personajning holatini yoritishi, voqealar o‘rtasida mazmuniy bog‘lanish hosil qilishi mumkin. Biroq matndagi har qanday predmetni ramz deb baholash asosli emas. Detalning ramziy yoki ruhiy mazmuni uning takrorlanishi, muhim vaziyatlarda qo‘llanishi va asarning boshqa unsurlari bilan munosabati orqali tekshirilishi kerak. Shodiqul Hamro asarlariga tatbiqan ham detalning mavjudligini qayd etishdan ko‘ra, uning obrazni yaratishda qanday vazifa bajarayotganini ko‘rsatish muhim hisoblanadi.

Xarakter va konflikt munosabati tadqiqotning yana bir asosiy yo‘nalishidir. Qahramonning xususiyatlari ko‘pincha qarama-qarshilik yuzaga kelgan vaziyatlarda ochiladi. Bunday qarama-qarshilik personajlar o‘rtasidagi kelishmovchilik, shaxs bilan muhit o‘rtasidagi ziddiyat yoki qahramonning ichki ikkilanishi shaklida namoyon bo‘lishi mumkin. Obrazning murakkabligi konfliktning turidan tashqari, personajning unga qanday javob berishi bilan ham belgilanadi. Shu sababli tahlilda qahramon

qarorining sabablari, uning oqibatlari va voqealar davomida xarakterda yuz beradigan o‘zgarishlar izchil kuzatiladi.

Tadqiqotning maqsadi Shodiqul Hamroning tanlangan nasriy asarlarida badiiy obraz yaratish vositalarini aniqlash va ularning o‘zaro munosabati asosida yozuvchining obraz yaratish tamoyillarini tavsiflashdan iborat. Mazkur maqsad personajning nutqi va xatti-harakatlarini o‘rganish, ruhiy tasvir vositalarini ajratish, portret hamda predmet detallarning vazifasini belgilash, konfliktning xarakter shakllanishiga ta’sirini tekshirish va turli asarlarda takrorlanuvchi tasvir usullarini qiyoslash orqali amalga oshiriladi.

Tadqiqot obyekti — Shodiqul Hamroning tahlil uchun tanlangan hikoya va qissalari. Tadqiqot predmeti esa ushbu asarlarda personaj xarakterini shakllantiruvchi nutqiy, ruhiy, syujet va kompozitsion vositalardir. Ishda yaqin o‘qish, poetik tahlil hamda asarlararo qiyoslash usullaridan foydalanish nazarda tutiladi. Har bir talqin personajning muayyan harakati, dialog, tasvir yoki hikoyachi bayoniga tayangan holda asoslanishi lozim. Bu yondashuv matnda mavjud bo‘lmagan ma’nolarni obrazga yuklashdan saqlanish imkonini beradi.

Tadqiqotning asosiy metodologik talabi — alohida badiiy vosita bilan obraz yaratish tamoyilini farqlashdir. Masalan, bir asarda ichki nutqning uchrashi uning yozuvchi ijodidagi yetakchi usul ekanini o‘z-o‘zidan tasdiqlamaydi. Muayyan vositani umumiy tamoyil sifatida belgilash uchun uning bir necha asarda qanday vazifa bajarayotgani tekshirilishi kerak. Shu asosda takrorlanuvchi usullar, janrga bog‘liq xususiyatlar va alohida asarga xos yechimlar ajratiladi. Tadqiqotning ilmiy ahamiyati ham Shodiqul Hamro ijodidagi obraz yaratish jarayonini umumiy baholar orqali emas, aniq matniy kuzatishlar asosida yoritishga qaratilganligi bilan belgilanadi.

ASOSIY QISM

Hikoyachi nuqtayi nazari va obrazning individual xususiyatlari

Shodiqul Hamro asarlarida badiiy obraz yaratish tamoyillarini o‘rganishda voqealarning kim tomonidan va qanday nuqtayi nazardan bayon qilinishi muhim ahamiyatga ega. Hikoyachi voqelikni o‘quvchiga yetkazuvchi vosita bo‘lish bilan birga, tasvirning mazmuniga ta’sir ko‘rsatadigan badiiy unsurdir. Uning bilimi, ruhiy holati va hodisalarga munosabati personajlar haqidagi tasavvurni shakllantiradi. Shu sababli obrazni tahlil qilishda tasvirlangan voqea bilan hikoyachining unga bergan bahosini farqlash zarur.

“Suratdagi ayol” hikoyasida birinchi shaxs bayoni o‘quvchini hikoyachining ichki dunyosiga yaqinlashtiradi. Kampirning o‘limi, hovlidagi yolg‘izlik va suratga qiziqish uning kechinmalari orqali yoritiladi. Ayol haqidagi tasavvur ham hikoyachining kuzatish va taxminlariga bog‘liq. Bu holatni obrazning subyektiv idrok orqali shakllanishi sifatida talqin qilish mumkin. ziyouz.uz

Birinchi shaxs bayonida o‘quvchi voqealarning barcha tomonlarini bir vaqtning o‘zida bilmaydi. U hikoyachining xotirasi va kuzatishlari doirasidagi ma’lumotlarga tayanadi. Bunday cheklangan axborot obrazni tushunish jarayonini murakkablashtiradi: qahramonning aytganini uning ruhiy holati bilan qiyoslash talab etiladi. Natijada o‘quvchi tayyor bahoni qabul qilishdan ko‘ra, personaj haqida mustaqil xulosa chiqarishga yo‘naltiriladi.

“Unutilgan ozon pardasi”dagi ikkinchi shaxs — “sen” shaklidagi bayon esa boshqa imkoniyatni yuzaga chiqaradi. Qahramonning hayoti unga murojaat qilish orqali tasvirlanadi. Ushbu usulni shaxsning o‘zini kuzatishi va o‘z harakatlarini savolga tutishi bilan bog‘liq badiiy yechim sifatida sharhlash mumkin. ziyouz.uz

Ikki bayon shaklini qiyoslashda ularning qaysi biri ustun ekanini belgilash emas, har biri qanday vazifa bajarayotganini aniqlash muhimdir. Obrazning individual xususiyati faqat uning tarjimayi holi yoki tashqi belgilarida emas, balki dunyoni qanday ko‘rishi va tushuntirishida ham namoyon bo‘ladi.

Ruhiy tasvir va ichki ziddiyatning xarakter yaratishdagi o‘rni

Ruhiy tasvir personajning his-tuyg‘ularini bevosita nomlash bilan cheklanmaydi. Qahramonning ikkilanishi, qarorni kechiktirishi, o‘zini oqlashi yoki oldingi fikridan qaytishi ham uning ichki dunyosini ochishi mumkin. Shu jihatdan xarakterni tahlil qilishda istak, so‘z va amaliy harakat o‘rtasidagi munosabat alohida tekshirilishi lozim.

“Unutilgan ozon pardasi”da qahramon ishlayotgan gazeta faoliyatidan norozi, biroq ishini tark etolmaydi. Uning noroziligi va odatiy hayot tartibiga qaytishi o‘rtasidagi nomuvofiqlik ichki ziddiyatni yuzaga chiqaradi. Daraxt tomiriga munosabati esa keyinchalik uning harakatiga ta’sir etadi. ziyouz.uz

Bunday ziddiyatni faqat jur’atsizlik bilan izohlash tahlilni toraytiradi. Insonning qaroriga moddiy ehtiyoj, kelajakdan xavotir, odat va axloqiy norozilik birgalikda ta’sir qilishi mumkin. Badiiy xarakter ana shu omillarning murakkab munosabatida ochiladi. Shuning uchun personajni bitta sifat bilan belgilash o‘rniga, uning turli vaziyatlarda qanday yo‘l tutishini kuzatish zarur.

Xarakterdagi o‘zgarishni asoslash uchun uch holat qiyoslanadi: qahramonning dastlabki munosabati, uni o‘zgartirgan hodisa va undan keyingi harakati. Bu mezon ruhiy kechinmaning syujet bilan bog‘liqligini ko‘rsatadi. Agar ichki holat keyingi qarorga ta’sir qilsa, ruhiy tasvir voqealar rivojining faol omiliga aylanadi.

Badiiy detal va portretning mazmuniy vazifasi

Badiiy detal obrazni ixcham, ammo ta’sirchan ifodalash imkonini beradi. Kichik predmet, nigoh, imo-ishora yoki makondagi bir belgi personaj haqidagi kengroq ma’noni anglatishi mumkin. Biroq detalning ahamiyati uning noodatiyligida emas, asarning boshqa unsurlari bilan aloqasida namoyon bo‘ladi.

“Suratdagi ayol”da quti va suratlar hikoyachining qiziqishi hamda kechinmalarini birlashtiradi. Ayol nigohining tasviri portretni ruhiy mazmun bilan boyitadi. Uning qafasdagi qushga o‘xshatilishini iztirob va erkinlik istagiga ishora sifatida o‘qish

mumkin. Bunda ayolning holati hikoyachining talqini orqali berilayotganini hisobga olish lozim. ziyouz.uz

Portretning badiiy vazifasini aniqlashda tashqi belgi bilan ruhiy baho o‘rtasidagi farq muhimdir. Masalan, nigoh yoki yuz ifodasi kuzatiladigan belgi bo‘lsa, undan chiqariladigan xulosa hikoyachining talqinidir. Ushbu ikki qatlamni farqlash obrazga matnda tasdiqlanmagan xususiyatlarni yuklashdan saqlaydi.

Detallarni o‘rganishda ularning takrorlanishi va ma’nosi o‘zgarishiga ham e’tibor beriladi. Bir predmet dastlab oddiy buyum sifatida ko‘rinib, keyinchalik xotira, xavotir yoki umid bilan bog‘lanishi mumkin. Shunday vaziyatda detalning mazmuniy rivoji qahramonning ruhiy o‘zgarishini kuzatishga yordam beradi.

Makonning personaj ruhiyati bilan aloqasi

Badiiy makon voqealar sodir bo‘ladigan joy bo‘lish bilan birga, personajning dunyoni his etish tarzini ifodalashi mumkin. Tanish muhitning qahramonga begona tuyulishi yoki ilgari e’tibor qilinmagan joyning muhimlashuvi uning ichki holatidagi o‘zgarishni ko‘rsatadi.

“Suratdagi ayol”da hovlining hikoyachi tomonidan idrok etilishi yolg‘izlik va qo‘rquv bilan bog‘lanadi. “Unutilgan ozon pardasi”da esa kundalik yo‘lak daraxt tomiri tufayli qahramonning diqqat markaziga ko‘chadi. Bu farq makonning personaj kechinmalariga qarab turlicha mazmun kasb etishini ko‘rsatadi. ziyouz.uz

Makon tahlilida uning obyektiv xususiyatlari bilan qahramon sezgan holatni ajratish zarur. Joyning o‘zi o‘zgarmagan bo‘lsa ham, personajning unga munosabati o‘zgarishi mumkin. Ana shu o‘zgarish obrazning ruhiy rivojini ifodalovchi vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Ramziy talqin va g‘ayrioddiy tasvirning chegaralari

“Suratdagi ayol”dagi suratdan chiqib kelgan ayol tasviri hikoyaning oddiy maishiy bayon doirasidan chiqishini ta’minlaydi. Uni sog‘inch, yolg‘izlik va anglanmagan

istaklar bilan bog‘liq talqin qilish mumkin, biroq bunday izohni asarning yagona ma’nosi sifatida belgilash to‘g‘ri emas.

“Unutilgan ozon pardasi”dagi tomir va asfalt munosabatini esa tiriklik bilan uni to‘suvchi kuchlar o‘rtasidagi ziddiyat sifatida sharhlash mumkin. Bu talqin qahramonning tomirga munosabati hamda uni himoya qilishga intilishidan kelib chiqadi.

Ramziy talqin matndagi bog‘lanishlarga tayanishi kerak. Har bir predmetni ramz deb atash yoki har qanday g‘ayrioddiy voqeani muayyan adabiy oqimga mansub deb belgilash yetarli ilmiy asos bermaydi. Obrazning vazifasi uning syujetdagi o‘rni, takrorlanishi, personajga ta’siri va kompozitsion ahamiyati orqali tekshiriladi.

Obraz yaratish tamoyillarining o‘zaro uyg‘unligi

Tanlangan hikoyalar doirasida obraz yaratishning asosiy yo‘nalishlari sifatida subyektiv nuqtayi nazar, ichki ziddiyat, mazmunli detal va makonning ruhiy tasvir bilan aloqasini ajratish mumkin. Ularning badiiy ta’siri birgalikda ishlashida namoyon bo‘ladi. Bayon shakli voqelikning qanday ko‘rilishini belgilaydi; detal e’tiborni muayyan muammoga yo‘naltiradi; konflikt esa personajning munosabatini harakat orqali ochadi.

Shodiqul Hamroning obraz yaratish mahoratini baholashda ushbu vositalarning mavjudligini sanab o‘tishdan ko‘ra, ular o‘rtasidagi bog‘lanishni ko‘rsatish muhimdir. Aynan shu bog‘lanish personajni tayyor g‘oyaning ifodachisidan murakkab badiiy obrazga aylantiradi. Biroq ikki hikoya asosidagi kuzatishlarni yozuvchining barcha asarlariga tatbiq etish uchun kengroq matniy qiyoslash talab etiladi. Shu sababli keltirilgan tamoyillar tahlil qilingan asarlar doirasida asoslangan xulosalar sifatida baholanadi.

XULOSA

Shodiqul Hamroning “Suratdagi ayol” va “Unutilgan ozon pardasi” hikoyalari tahlili badiiy obrazning hikoyachi nuqtayi nazari, ruhiy kechinma, ichki ziddiyat va mazmunli detallar o‘zaro aloqasi orqali shakllanishini ko‘rsatadi. Ushbu asarlarda personajni tushunish uchun uning tashqi harakatlarini kuzatish bilan birga, voqelikni qanday idrok etishi, hodisalarga qanday ma’no berishi va qarorlarini nima asosida qabul qilishini ham o‘rganish zarur.

Obraz yaratishda bayon shakli muhim vazifa bajaradi. “Suratdagi ayol”dagi birinchi shaxs bayoni voqealarni hikoyachining kuzatishlari va kechinmalari doirasida yoritadi. “Unutilgan ozon pardasi”dagi ikkinchi shaxsga murojaat esa qahramonning hayoti va harakatlarini savolga tutish imkonini yuzaga chiqaradi. Bu farq hikoyachi nuqtayi nazarining obraz mazmuniga ta’sirini ko‘rsatadi. Shuningdek, hikoyachi fikrini muallifning bevosita hukmi sifatida qabul qilmaslik, kuzatilgan hodisa bilan unga berilgan subyektiv bahoni farqlash zarurligini asoslaydi.

Badiiy detal va makon tasviri personajning ichki dunyosini ochishda faol ishtirok etadi. Surat, nigoh, hovli, yo‘lak va daraxt tomiri kabi unsurlar qahramonning e’tibori, xavotiri hamda munosabati bilan bog‘langani uchun mazmun kasb etadi. Ularning vazifasi voqealar uchun sharoit yaratish bilangina cheklanmaydi: ular personajning o‘zgarayotgan idrokini kuzatishga yordam beradi. Shu sababli detalning ramziy ma’nosi uning matndagi takrorlanishi, syujetga ta’siri va boshqa tasvir unsurlari bilan aloqasi asosida izohlanishi lozim.

Xarakter yaratishda ichki ziddiyatning ahamiyati ham namoyon bo‘ladi. Personajning istagi, aytgan so‘zi va amaliy harakati o‘rtasidagi nomuvofiqlik uning ruhiy murakkabligini ochadi. Qahramonni faqat jasur, ojiz yoki befarq deb belgilash bu murakkablikni to‘liq ifodalamaydi. Obrazning badiiy ishonarliligi uning qarorlari sabablarini va ushbu qarorlarning oqibatlarini izchil ko‘rsatish orqali yuzaga keladi.

Tahlil qilingan hikoyalarda g‘ayrioddiy tasvir va ramziy ma’no o‘quvchini faol talqinga undaydi. Biroq talqin imkoniyatining kengligi matndan uzilgan xulosalarni oqlamaydi. Har bir izoh muayyan epizod, tasvir yoki personaj munosabatiga tayanishi kerak. Bu talab obrazlarning ko‘p ma’noliligini saqlagan holda, ilmiy tahlilning dalillangan bo‘lishini ta’minlaydi.

Tadqiqot doirasida Shodiqul Hamroning obraz yaratish tamoyillari sifatida voqelikni personaj idroki orqali yoritish, xarakterdagi ichki qarama-qarshiliklarni ochish, detal va makonni ruhiy mazmun bilan bog‘lash hamda o‘quvchiga mustaqil talqin imkonini qoldirish ajratildi. Mazkur xulosalar tanlangan ikki hikoyaga tegishli bo‘lib, ularni yozuvchining butun ijodiga xos xususiyat sifatida tasdiqlash uchun boshqa hikoya va qissalarni ham qiyosiy o‘rganish zarur. Keyingi tahlillarda takrorlanuvchi usullar bilan alohida asarga xos badiiy yechimlarni farqlash adibning individual uslubini aniqroq tavsiflashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Hamro, Sh. **Suratdagi ayol: hikoya** // Ziyouz.uz. — 2012-yil 11-aprel. — Elektron manba. — Murojaat sanasi: 04.10.2026. ziyouz.uz

2. Hamro, Sh. **Unutilgan ozon pardasi: hikoya** // Ziyouz.uz. — 2024-yil 20-iyun. — Elektron manba. — Murojaat sanasi: 04.10.2026. ziyouz.uz

3. Quronov, D. **Adabiyot nazariyasi asoslari.** — Toshkent: Navoiy universiteti, 2018. library.samdpi.uz

4. Quronov, D., Mamajonov, Z., Sheraliyeva, M. **Adabiyotshunoslik lug‘ati.** — Toshkent: Akademnashr, 2010. Quronov.uz

5. Sulton, I. **Adabiyot nazariyasi.** — Toshkent: O‘qituvchi, 2005. akbt.urspi.uz

6. O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi. **Taniqli adib Shodiqul Hamro 60 yoshda** // Yozuvchilar uyushmasining rasmiy Telegram kanali. — Elektron manba. — Murojaat sanasi: 04.10.2026. t.me